

Mikulski, Zdzisław

Odślonięcie obelisku i tablicy pamiątkowej ku czci Aleksandra Jabłonowskiego (Mariańskie Porzecze, 10 X 1999)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 44/3-4, 231-232

1999

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ODŚLONIĘCIE OBELISKU I TABLICY PAMIĄTKOWEJ
KU CZCI ALEKSANDRA JABŁONOWSKIEGO
(MARIĄŃSKIE PORZECZE, 10 X 1999)

W październikowym poranku niedzielnym, przy słonecznej pogodzie, we wsi Mariańskie Porzecze (pow. garwoliński), nieopodal ujścia Wilgi do Wisły, odbyła się uroczystość odsłonięcia obelisku z tablicą pamiątkową, poświęconą Aleksandrowi Jabłonowskiemu, pierwszemu prezesowi Towarzystwa Miłośników Historii w latach 1906–1912 i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego w latach 1907–1913. Uroczystość została zorganizowana przez: Zarząd Towarzystwa Miłośników Historii, Zarząd Oddziału Garwolińskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego, Starostwo Garwolińskie i Polską Fundację Kościuszkowską. Obelisk kamienny z tablicą pamiątkową stanął przy zabytkowym drewnianym kościele, będącym parafią dla mieszkańców pobliskiej wsi Goźlin – miejsca urodzenia Aleksandra Jabłonowskiego.

Aleksander Jabłonowski urodził się 19 IV 1829 r. jako syn Piotra Prusa-Jabłonowskiego, ziemianina i Marianny Junosza-Pawłowskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Białymstoku odbył studia slawistyczne w Uniwersytecie w Kijowie (1847–1849) oraz historyczne, germanistyczne i filologiczne klasyczne w Uniwersytecie w Dorpacie (obecnie Tartu w Estonii) (1849–1852). Specjalizował się w historii średniowiecznej Europy Wschodniej i Słowiańszczyzny; odbył liczne podróże na Bliski Wschód, Bałkany i do Afryki Północnej. Wspólnie z A. Pawińskim utworzył serię wydawniczą *Źródła dziejowe*, w której wydał swe prace edytorskie. Uczestniczył w Międzynarodowych Kongresach Historycznych: II (Rzym 1903) i III (Londyn 1913), podczas którego otrzymał członkostwo honorowe Royal Historical Society. W 1894 r. został członkiem korespondentem Akademii Umiejętności w Krakowie, a w 1903 r. członkiem zwyczajnym. Mieszkając w Warszawie był jednym ze współzałożycieli koła warszawskiego AU, dzięki któremu udało się utworzyć w 1907 r. Towarzystwo Naukowe Warszawskie. Został jego pierwszym prezesem, piastując tę godność aż do śmierci (22 VIII 1913 r.).

Uroczystość odbyła się w 170 rocznicę urodzin Jabłonowskiego i zgromadziła kilkadziesiąt osób z Warszawy, Garwolina i okolicy. Prowadził ją przewodniczący Oddziału Garwolińskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego mgr Stefan Baran, który też powitał gości w imieniu organizatorów. Jako pierwszy wystąpił inicjator tablicy pamiątkowej prof. Marian M. Drozdowski, przewodniczący Komisji Badania dziejów Warszawy Instytutu Historii PAN, z komunikatem *Goźlin i Mariańskie Porzecze w biografii A. Jabłonowskiego*. Wskazał na zainteresowanie Jubilata Ziemią Garwolińską, wymienił zachowane ważniejsze pamiątki i miejsca historyczne i zwrócił uwagę na duże zainteresowanie się nimi ze strony historyków

i miłośników historii tej ziemi. Po wystąpieniu prof. Drozdowskiego proboszcz parafii Mariańskie Porzeczce dokonał poświęcenia obelisku.

Prof. Andrzej Wyczański, długoletni prezes Towarzystwa Miłośników Historii, członek rzeczywisty PAN i członek zwyczajny TNW, podkreślił rozległe zainteresowania A. Jabłonowskiego źródłami historycznymi Słowiańszczyzny, które zawarł następnie w wielotomowych, wydawanych wspólnie z A. Pawińskim *Źródłach Dziejowych*. Zwrócił uwagę na liczne podróże Jabłonowskiego i jego zasługi w organizacji Towarzystwa Miłośników Historii oraz Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W imieniu Towarzystwa Naukowego Warszawskiego wystąpił prof. Zdzisław Mikulski (Uniwersytet Warszawski) wskazując na rolę Aleksandra Jabłonowskiego w utworzeniu TNW i jego zasługi jako pierwszego prezesa Towarzystwa. Wyraził uznanie i podziękowanie inicjatorom obelisku z tablicą pamiątkową i organizatorom uroczystości, która na trwale zapisze się w historii TNW.

W imieniu mieszkańców Ziemi Garwolińskiej przemówił starosta Garwoliński Stefan Góra, a słowa podziękowania dla organizatorów uroczystości złożył prof. Wojciech Iwańczak, prezes Towarzystwa Miłośników Historii. Uroczystość zakończono złożeniem kwiatów pod obeliskiem, a goście z Warszawy udali się autokarem do pobliskich Maciejowic, miejsca pamiętnej bitwy stoczonej przez Tadeusza Kościuszkę.

Uroczystość odbyła się w miłej i podniosłej atmosferze, wzbudziła szczere zainteresowanie okolicznych mieszkańców i pozostawiła niezatarte wspomnienie.

Zdzisław Mikulski
(Warszawa)